دیمانه لەگەڵ ڕۆژنامەوان (ستیڤان شەمزینانی) لەمەڕ پەیوەندیی نێوان ڕەگەزی نێرومێ و پرسی خۆشەویستی

دیمانە: ئەوین عەلائەدین - بەشی یەکەم

ئەوین: یەکەم پرسیارمان ئەوەیە پەیوەندیی کوڕو کچ وەك هەر جۆرە پەیوەندییەکی تر چۆن سەیر دەکەیت؟

ستیڤان شەمزینانی: ئەوە پەیوەندییەکی سروشتی و ئاساییە کە دەبێت لەنێوان مرۆڤەکاندا دروست بێت، دیارە پەیوەندیی نێوان مرۆڤەکان بەجیاواز لەڕەگەزو تەمەن و ئاستی تێگەیشتن و ڕۆشنبیریی کاتێك پەیوەندییەکی سروشتی دەبێت کە لەسەر بنەمایەك دروست بووبێت ئینسان بەتەواوەتی ئازاد بێت لەدروستکردنی پەیوەندییەکانی لەگەڵ ئەویتری بەرامبەر.
بەڵام لەکۆمەڵگە داخراوەکاندا، ئەو کۆمەڵگایانەی ئازادییەکان تیایاندا سنووردار کراون و پەیوەندییەکانی نێوان ڕەگەزی نێرومێ پەیوەندیگەلێکی سنووردار و تابو کراون، ئەم حاڵەتە و ئەو پەیوەندییە تەندروستەی تیادا لەدایك نابێت.
لەکۆمەڵگەی ئێمەدا پەیوەندیی نێوان دوو ڕەگەزەکە پەیوەندییەکی سروشتی نییەو لەهەموو حاڵەتەکاندا پەیوەندییەکە چەپاندن و چاو وسانسۆری کۆمەڵگەی لەسەرە.

ئەوین: ئەو هۆکارانە چین کەوا لەخەڵك دەکات بەچاوێکی سووك سەیری پەیوەندیی نێوان کوڕوکچ بکەن؟

ستیڤان شەمزینانی: فاکتۆرەکانی دەگەڕێنەوە بۆ زۆر شت، یەکێك لەوانە بریتییە لە خو ونەریت و ترادیسیۆنی کۆمەڵایەتی ئێمە وەك کورد، ئەو دابونەریتەی زاڵە بەسەر کۆی بیرکردنەوەی خەڵکی کوردستاندا دابونەریتێکی خێڵەکی و هۆزگەراییە، کە لەناو ئەم کولتووره‌دا جێگەی پەیوەندیی هاوبەش و سروشتیی مرۆڤەکان نابێتەوە، بەتایبەتی پەیوەندیی نێوان ڕەگەزی نێرومێ، ئەمە یەکێکە لەو فاکتۆرانەی بەدرێژایی مێژووی کورد کاریگەر بووە لەسەر دوورخستنەوەی ئەو دوو ڕەگەزە لەیەکتری و هۆکارێکی بەهێزیش بووە لەبوغز دروستکردن لەنێوان ئەو دووڕەگەزەدا.
یەکێکی تر لەو فاکتۆرانە بریتییە لەئاین، چونکە ئاین ڕۆڵێکی کارای بینیووە لەدوورخستنەوەی دوو ڕەگەزەکە، پەیوەندییەکانی نێوانیانی حەرام کردووە و تەنیا ڕێگەیەکی بۆ دۆزیوەتەوە، ئەویش بریتییە لەو ڕێگەیەی خۆی دیاریکردووە (زەواج) ، لەبەرئەوە دەتوانم بڵێم دوو فاکتۆری هەرە گرنگ لەدروستکردنی ئەو گۆشەنیگایەدا ڕۆڵیان گێڕاوە، کولتووری کۆمەڵایەتی زائیدەن ئاین کە دیسان ئەویش بەشێکە لە کولتووری ئێمە.

ئەوین: پێتوایە لەکۆمەڵگەدا جگە لەزەواج ڕێگەیەکی تر هەبێت ئەو دووڕەگەزە بگەیەنێتەوە بەیەك؟

ستیڤان شەمزینانی: ئەگەر باسی ئێستا بکەین، دەبینین پەیوەندیی لەنێوان دوو ڕەگەزەکەدا هەیە، بەڵام بەو فۆرمە نییە کەدەبێت هەبێت یانی پەیوەندییەکی سروشتی نییە، بۆ نموونە کاتێك من و تۆ لەدەرەوە کوڕوکچێك بەیەکەوە دەبینین مانای ئەوە نییە ئەو دوو کەسە ئازادن بەڵکو لەوانەیە لەدڵە خورپەو ترس و ڕاڕایدا یەکتریان بینیبێت، واتە پەیوەندییەکە لەژێر گوشاردایە.

ئەوە بریتییە لە جورئەت نیشاندان و یاخی بوون کاتێك دوو کەس مەبەستم کوڕوکچە بەیەکەوە دەبینین، چونکە لەچەند حاڵەتێکی کەم و لەئاستی دەستەبژێردا نەبێت هەموو پەیوەندییەکان بەدزیی کولتوورو بنەماڵەوچاوی دەوروبەرەوەیە.
تاکە کەناڵێك کرابێتەوە بۆ ئەوەی ئەو دوو ڕەگەزە یەکتری تیابناسن تەنانەت لەڕووی ناسینی شەخسییەوە بریتییە لەزەواج، جگە لەمەش خۆ ئەگەر کوڕوکچە گەنجەکانی ئێمە یەکتریش بناسن لەنزیکەوە نەیانتوانیوە لەناخ و تایبەتمەندییەکانی یەکتر تێبگەن، چونکە هەردەم تەمسیلیان لەبەردەم یەکتردا کردووە، ئەمەش لەبەرئەوەی لە کۆمەڵگەیەکدا ژیاون هەموو ئازادیی و پەیوەندییە کۆمەڵایەتییە سەربەستەکانی تیادا قەدەغەکراوە.

ئەوین: پێتوانییە ئەگەر پەیوەندیی نێوان کوڕوکچ نەگاتە زەواج پەیوەندییەکە ناشەرعی و نادروستە؟

ستیڤان شەمزینانی: مەرج نییە وابێت... ئێمە لەکۆمەڵگەیەکدا دەژین ئازادییەکان بەتایبەت ئازادیی مومارەسەی سێکسی ڕێگەی لێگیراوە، هەموو ئەو پەیوەندییانەشی لەنێوان دوو ڕەگەزەکەدا دروست دەبێت تەریب کراوەتەوە لەگەڵ ئەم غەریزەیەدا، بەڵام ئەگەر کۆمەڵگەیەك ئازادیی بەتایبەتی ئازادیی سێکسی تیا بێت مەرج نییە هەموو ئەو پەیوەندییانە بەزەواج دەست پێبکات یان کۆتایی پێبێت، تەنانەت مەرج نییە هەر کردەی سێکس تیایدا ئەنجام بدرێت.
لەکۆمەڵگەیەکی نەریتی وەك ئەوەی ئێمەدا کاتێك ئەو پەیوەندییە بەدروست و واقیعی دەزانرێت بەزەواج بگات، بەڵام مەرج نییە هەموو پەیوەندییەك بگاتە زەواج، تۆ مەحکوم نیت بەوەی لەگەڵ کەسێکدا کەناتوانی لەداهاتوودا ئیستیعابی بکەیت و بژیت زەواج بکەیت.

ئەوین: ئەی بۆچی خۆشەویستی لەگەڵدا دەکەیت؟

ستیڤان شەمزینانی: مەرج نییە ئەو کەسەی تۆ خۆشت دەوێت بەئیتاری زەواج گەمارۆی بدەیت و تەنیا زەواج بێت مانا بداتە پەیوەندییەکە کە خۆشەویستییەکی ڕاستەقینەیە یان نا؟
بەڵام من وتم نابێت مرۆڤ مەحکوم بەوە بکرێت کە پەیوەندییەکی دروستکرد ئیلا و بیلا بگاتە ئەو دەرەنجامە (زەواج).
دەرەنجامەکە خۆی پێی دەگات، ئاکامەکە بەچەشنی شێوەی پەیوەندییەکە دەردەچێ، ئەگەر سروشتی بێت دەرەنجامەکەش سروشتییە و پێچەوانەکەشی هەروەها.

ئەوین: ئەوە ڕوون بکەرەوە کە مەبەستت لەوە چییە دەڵێی مەرج نییە کۆتایی هەموو پەیوەندییەك بگاتە زەواج، ئەمە کەمێك ئاڵۆزە؟

ستیڤان شەمزینانی: لوتکەی خۆشەویستی بریتی نییە لەزەواج، دەکرێت ئەو پەیوەندییە وەك خۆی بمێنێتەوە هەروەك چۆن دەکرێت کۆتایشیی پێبێت.

ئەوین: تۆ وەك ئەوروپا قسە دەکەیت، بۆ باسی کۆمەڵگەی خۆمان ناکەیت؟

ستیڤان شەمزینانی: باسی ئەوەم نەکردووە با وەك ئەوروپا قسەو ڕەفتار بکەین، مەبەستی من ئەوەیە لەبەرئەوەی کۆمەڵگەی کوردیی کۆمەڵگەیەکی چەپێنەرە و کۆمەڵگەیەکە کاریگەریی کولتووری کۆن و ئاینی بەڕادەیەکی زۆر لەسەرە، پەیوەندییەکان تێیدا بەسروشتی نەماونەتەوە و شێوێندراون، هەر بۆیە پەیوەندیی نێوان کوڕو کچەکانیش پەیوەندییەکی ڕاست و دروست نین و لەسەر بنەمایەکی تەندروست بونیاد نەنراون، لەبەرئەوەی لێرە خۆشەویستی تابۆیەو هەبوونی پەیوەندیی سێکسی لەنێوان هەردوو ڕەگەزدا لەو تابۆتر بووەو بەکارەسات لێکدراوەتەوە، چونکە بەپێی کولتووری کوردەواریی لەپرۆسێسی مومارەسەی سێکسدا ژن بەرکارو پیاو بکەرە، هەمیشە ئەم کولتوورەیە وا لەخەڵکان دەکات کە دەبێ کۆتایی و لوتکەی پەیوەندییە سۆزدارییەکانیان بریتی بێت لەزەواج لەکاتێکدا مەرج نییە وا بێت، هەروەك چۆن ئاساییە بگاتە زەواج ئاواش هەر ئاساییە نەگاتە زەواج.

ئەوین: تۆ وتت ئاین هۆکارێکە لەدوورخستنەوەی ڕەگەزی نێرومێ لەیەکتر بەچ بەڵگەیەك ئەم قسەیە دەسەلمێنی لەکاتێکدا کچی پێغەمبەر بەخۆشەویستی شووی کردووە؟

ستیڤان شەمزینانی: من ئاگام لەو چیرۆکانە نییە کە لە مێژووی ئایندا باسیان لێوەدەکرێت، بەڵام ئاین وەك ئەو تابلۆ و شێوە گشتییەی من دەیبینم پەیوەندیی ئازادانەی نێوان هەردوو ڕەگەزی حەرام کردووە، با باسی ئاینی ئیسلام بکەین، کاتێك چاو بەئایەتەکانی

قورئاندا دەخشێنین نەك پەیوەندیی حەرام كردووە بەڵكو سەیركردن و نیگاكردنیشی لەنێوان هەر دوو ڕەگەزدا حەرامكردووە، ئەمەش كاریگەریی هەبووە لەشێواندنی ئەو پەیوەندییە سروشتییەی دەبێت لەنێوان هەردوو جێندەردا هەبێت، ئاین تەنیا ڕێگەیەكی هێشتووەتەوە بۆ بەیەكگەیشتنی نێرومێ و یەكتر ناسینیان ئەویش ڕێگەی زەواجە بەپێی ڕێوڕەسمی ئاینی.

پێش ئەوە (واتە زەواج) ڕێگەی نەداوە لەهیچ شوێنێكدا نێرو مێ لەژێر هەر ناوێكدا بێت تەنانەت بەیەكەوە دانیشن، حەدیس هەیە دەڵێت ئەگەر كوڕو كچێك بەتەنێ بەیەكەوە دانیشتن سێهەمیان شەیتانە، بۆیە دووبارە پێموایە ئەم كولتووره ئاینییە كاریگەریی زۆر نێگەتیڤی هەبووە لەسەر بەربەستكردنی پەیوەندیی نێوان نێرومێ.

ئەوین: بەدەر لەو مانا جوانەی كە خۆشەویستی هەیەتی، بەڵام زۆربەی پەیوەندییەكانی ئێرە ناپاكەو بەخیانەت كۆتایی پێدێت، تۆ لەمبارەوە چی دەڵێیت؟

ستیڤان شەمزینانی: دەمەوێ ئەو چەمكە زۆر وتراوەیە ڕاست بكەمەوە (خۆشەویستی پاك و پیس)، لەڕاستیدا خۆشەویستییەك نییە بەناوی خۆشەویستی ناپاك، خۆشەویستی یان هەیە یان نییە، خۆشەویستی هەمووی پاك و ڕاستە و جۆری پیسی نییە، ئەوەی پیس و ناپاكە هەر لەبنەماوە خۆشەویستی نەبووە و نابێت، ئەوەشی بووەتە خۆشەویستی پەیوەندییەكی ڕاست و دروستە.

لەكۆمەڵگەی كوردییدا هەموو شتەكان بەشێوەی سروشتیی خۆیان نەماونەتەوە، یەكێكیش لەوانە خۆشەویستییە، لەكۆمەڵگەی ئێمەدا عەشق بەتەواوەتی و بەهەموو جۆرێك شێوێندراوە، خەڵكی ئێرە بەدەگمەن دەتوانێت پەیوەندیی هەبێت جچای عاشق بێت، بەدەگمەن دەتوانێت لەدەرەوەی پاڵنەرە سێكسی و غەریزییەكانەوە كەسێكی تری خۆشبووێت.

ئەو كوڕە گەنجەی لەگەڵ كچێكدا دەیبینین یان بەپێچەوانەوە، ئەوەندەی پاڵنەرە غەریزیی و سێكسییەكە كۆیكردوونەتەوە لەگەڵ یەكتردا، بەچارەگی ئەوە پاڵنەرە ڕۆحییەكان ڕۆڵیان نەبینیوە لەكۆكردنەوەیاندا، لەكاتێكدا پەیوەندیی خۆشەویستی بریتییە لەپەیوەندییەكی ڕۆحی قووڵ، بەبێ ئەو ڕۆحانییەتە ناتوانین بڵێین عەشق و خۆشەویستی هەیە.

لێرەوە دەمەوێت بچمەوە سەر كرۆكی تەوەری پێشوو، ئەو پەیوەندییانەی زوو بەزوو كۆتاییان پێدێت خۆی لەبنەماوە نەبوونەتە عەشق تا بڵێین ئەوانە عەشق بوون و خیانەتیان تیاكراوە.

ئەوین: دەكرێت بڵێین خیانەتی خۆشەویستی چییە؟

ستیڤان شەمزینانی: بامن لەسەرەتاوە ئەوە بڵێم، ئینسانەكان بەدەگمەن دەتوانن عاشق بن، هەموو ئەو پەیوەندییانەی لەسەر شەقامەكان دەیانبینین، ناتوانین هەموو ئەمانە ناوبنێین عەشق، دەكرێت ناویان پەیوەندیی بێت.

عەشق ئاستێك یان پلەیەكی باڵاترە لەو پەیوەندییەی ئێمە دەیبینین، چونكە عەشق ساتەوەختی بەدێوانەیی بوونە، بەدەگمەن عاشقەكان دەتوانن خیانەت بكەن، بەدەگمەن دەتوانن دابڕێن، مەگەر نوقتەی دابڕان بریتی بێت لەخاڵی مەرگ.

تەنانەت مەفهومی دابڕان لەنێو عەشقدا هەبوونی نییە، من خۆم ئەگەر مەعشوقەكەم بەهەزاران كیلۆمەتر لێم دووربێت هەرگیز هەست بەدابڕان ناكەم، چونكە لەپرۆسەی عەشقدا من بووم بە بەشێك لەو و ئەو بووە بە بەشێك لەمن، كەواتە بەردەوام لەگەڵ خۆمدام یاخود بەمانایەكی تر بەیەكەوەین.

عەشق ڕاستەوخۆ لەقووڵایی ڕۆحدایە، عەشق ڕاستەوخۆ لەناو ئەندێشەدایە، بەڵام بەپێچەوانەوە ئەو پەیوەندییەی دەیبینین پەیوەندییەكە لەسەر بنەمای جەستەو بەرژەوەندیی هاوبەش.

ئەوین: تۆ دەڵێیت تەنیا مەرگ كۆتایی بەعەشق دەهێنێت بەڵام لەهەمان كاتدا پێت ئاساییە كەسێك پێش مەرگ واز لەمەعشوقەكەی بێنێت و بڕوات كەسێكی تر بهێنێت ئەمە چۆن دەبینیت؟

ستیڤان شەمزینانی: ڕەنگە پەیوەندیی عەشق بەدرێژایی پەیوەندییەكە وەك عەشق و پەیوەندییەك بمێنێتەوە و نەگاتە زەواج بێ ئەوەی گومان لەڕاستی و دروستی پەیوەندییەكە بكەین، من نموونەی سارتەر و سیمۆن دوبوڤوار بەبیرت دەهێنمەوە كە تامردن پێكەوە بوون بێ ئەوەی زەواج بكەن.

ئەگەر سەیری چیرۆك و ئیپۆسەكانی عەشق بكەین كە دەماو دەم دەوترێنەوە و لەوانەیە لەڕووی واقیعییەوە ڕاست نەبن و بەرهەمی

ئەندێشەکانی مرۆڤ بن، لەهیچ یەکێکیاندا عاشقەکان ناگەنە ئەنجام وەك ئەوەی تۆ دەتەوێت، بۆ نموونە مەم و زین نابنە هاوسەری یەکتر، لەکاتێکدا ئێمە ناتوانین هاشا لەوەبکەین کە ئەمە پەیوەندییەکی خۆشەویستی نەبووە.
لەیلا و مەجنون ناگەنە یەکتر، لەساتێکدا ئێمە ناتوانین حاشا لەوەبکەین کە ئەمانە یەکتریان خۆشنەویشتووە، شیرین و فەرهاد ناگەنە یەکتر، خەج و سیامەند هەر بەهەمان شێوە. کاتێك دەڵێم مەرج نییە پەیوەندییەکە بگاتە زەواج مەبەستم لەوە نییە خۆشەویستی نابێت بگاتە زەواج، بەڵکو من دەڵێم مەرج نییە بگاتە زەواج، یان بەدیوێکی تردا زەواج تاکە شتێك نییە میسداقیەتی خۆشەویستی بسەلمێنێت.
لەوەختێکدا دەبینین ئەو پاڵەوانە ئەفسانەییانە گەورەترین عاشق و مەعشوق و سیمبۆڵی خۆشەویستین لەلای ئێمە، بەڵام وەك چیرۆکەکە بۆماندەگێڕێتەوە نەگەیشتوونەتە ئەو خاڵەی پێی دەوترێ زەواج بەڵکو چارەنووسیان دابڕانێکی جەرگبڕو تراژیدیی بووە.
ئەو گرتەیەی لەفیلمی تایتانیکدا بینیومانە خۆشەویستەکان ناگەنە یەك، بەڵام هەر خۆشەویستییەو بگرە سیمبۆلێکە بۆ عەشق، جگە لەوەش سەرنجت بۆئەوە ڕادەکێشم پێش ئەوەی لەمێژوودا زەواج دەربکەوێت خۆشەویستی هەر هەبووە، عەشق زۆر لەوەش گەورەترە لەچوارچێوەیەکی وردیلەی وەك زەواجدا بچووك بکرێتەوە.

ئەوین: ئەگەر سەیری تایتانیك بکەین تەنیا مەرگ ڕێگرە لەعەشق، بەڵام لێرە کوڕ شێوازی جل لەبەرکردن و شتی لەو جۆرە دەکاتە بەهانە بۆ جیابوونەوە، ئەی ئەمەیان چی؟

ستیڤان شەمزینانی: من پێموایە ئەگەر یەکێك چ کوڕ بێت یان کچ بەرامبەرەکەی خۆشبووێت، ئەو کەسەی بەهەموو تایبەتمەندیی وخو ونەریتەکانییەوە دەوێت، کەسێك تۆی خۆشبووێت تۆ سنووردار ناکات لەسەر ڕەفتارێك، ئەوە بریتییە لە داگیرکردن، کاتێك کوڕێك یان کچێك تۆ ناچار دەکات و دەڵێت فلاَنە جل لەبەربکە، ئاوها خۆت بگۆڕە، بەفلاَنە شێواز مامەڵە بکە، بەفلاَنە ئیقاع قسەبکە، ئەمە بەهیچ جۆرێك عەشق نییە و داگیرکردنە، حەزێکی تایبەتی ڕووتی شەهوانییە نەك خۆشەویستی.
کاتێك دەڵێی خۆشەویستی، من بەهەموو کەموکوڕییەکانەوە، بەهەموو جوانی و ناشیرینییەکانەوە تۆم قبوڵە هەروەها بەپێچەوانەوە. خۆشەویستی بریتییە لەیەکتر قبوڵکردن و یەکتر ویستن، کاتێکیش پلەی خۆشەویستی کامڵ دەبێت و دەگاتە دواپلە کە عاشق و مەعشوق لەناویەکدا توابنەوە، وەك حەلاج دەڵێت: ئێمە دەبێت ببین بەیەك دانە، ساتێك من دەبینیت ئەوت بینیوە، کە ئەویشت بینی منت بینیوە. بۆیە لەعەشقدا دوو کەس نامێنێت بەڵکو هەریەك کەس هەیە.

ئەوین: تۆ خۆت وەك کەسێکی بەئەزموون چۆن لەخۆشەویستی تێگەیشتوویت و پێناسەی دەکەیت؟

ستیڤان شەمزینانی: پێناسەکردنی خۆشەویستی یاخود هەر چەمکێکی تر لەقاڵبدانی ئەو چەمکەیە لە چوارچێوەی یەك تاکە پێناسەو یەك جۆرە بیرکردنەوە و ڕوانیندا. دەکرێت ڕوانگەو بیرکردنەوەکان لەمەڕ خۆشەویستی جیاوازبن، ڕەنگە لەلای کەسێك کە لەخۆشەویستییەکەیدا گەشبین و سەرکەوتووە، خۆشەویستی بریتی بێت لەلوتکەو چڵە پۆپەی هەموو لەززەت و خۆشییەکانی دنیا.
ڕەنگە لەلای کەسێکی تر کە ئاکامی عەشقەکەی بریتی بووە لە حوزنێکی تاڵ و بێ کۆتایی و قەدەرێکی ڕەش و تاریك، عەشق ناهەموار و سەختترین پرۆسە بێت.
بەڵام من وەك خۆم پێموایە عەشق وەك (بەختیار عەلی) شاعیر دەڵێت: سەخترە لەجەنگەکان. لەلای من عەشق پرۆسەیەکی قورسە، پرۆسەیەکە هێندە کاریگەرە لەسەر مرۆڤەکان تێکیاندەقوپێنێتو تێکیاندەشکێنێت، عەشق لەلای من سوپایەکە بەشێوەیەك هێرشت بۆ دەهێنێت هەمیشە ساتە بەختیارەکانت لێ تاڵ دەکات.
پێموایە تەنانەت چێژو خۆشییەکانی ناو عەشق، شتێکن لەئەنجامی ئەو ناڕەحەتی و ئەو حوزنە تاڵ و چارەنووسە نادیارەی ناوییەوە هەڵقوڵاون، کەواتە وەك چۆن دەڵێن دەشێ لەناو قوڵپی گریاندا زەردەخەنەیەك لەدایك بێت، لەناو هەموو هاوارو گریانەکانی عەشقدا زەردەخەنەیەکی شەرمنانە هەیە.
بەلای منەوە عەشق گریانێکی قووڵە، خۆشەویستی باخچەیەکی ڕازاوەیە، هەر چوار دەوری بەدڕك و داڵ تەنراوە، ئاسان نییە هەموو کەسێك بچێتە ناو ئەو باخچەیەوە و بتوانێت لەتامی ئەو میوە خۆشە بکات کەناوی عەشقە، مەگەر تەنیا یەکێك نەبێت بەیداخی سەرچڵی هەڵکردبێت و حیسابی بۆ ئازاری دڕك و دڵسووتان و ژانی ڕۆح نەکردبێت.

ئەوین: خۆشەویستییەکانی ئێرە جۆرێکن لەخەڵەتاندن، کوڕی وا هەیە لەگەڵ چوار کچدایە یان کچی واهەیە لەگەڵ شەش کوڕدایە، تۆ لەسەر ئەمە چ قسەیەکت هەیە؟

ستیڤان شەمزینانی: ئەوانە بەخۆشەویستی بەحیساب ناهێنرێن، چونکە لەراستیدا خۆشەویستی بوویەکی جیایە لەوەی باستان کرد (ئەوەی یەکێک لەیەک کاتدا لەگەڵ چەند کەسێکی جیاوازدا پەیوەندیی سۆزداریی هەبێت).

بەڵام ئەم پەیوەندییە شێوێنراوە لەسەر مەریخ نییە، پەیوەندییەکە کۆمەڵگەی ئێمە دروستی کردووە. بۆ وێنە کاتێك گەنجێك دەبینێت هیچ دەروازەیەکی نییە لێیەوە لەگەڵ ئافرەتدا مامەڵە بکات ،ئیلا دەبێت بەدرۆی خۆشەویستی بچێتە بەردەمی و لەگەڵی پەیوەندیی ببەستێت.

لەژیانی خۆمدا زۆرجار ئەوەم بینیوە، گەنجێك بۆئەوەی بۆشاییە عاتیفییەکەی خۆی پڕبکاتەوە، یان بۆئەوەی پێویستی خۆی لەڕەگەزی بەرامبەر بەدەست بهێنێت، ناچار بووە بەبەهانەی خۆشەویستی و لەژێر ئەو ناوەوە بچێتە پێشەوە و لێی نزیك بێتەوە.

ئەگینا هەر لەبنەڕەتەوە ئەو پەیوەندییە خۆشەویستی نەبووە تا لەکۆتایدا بڵێین ئەمە بەخیانەت کۆتایی پێهاتووە.

ئەوین: کەواتە زۆربەی ئەو پەیوەندییانە بۆ تێرکردنی غەریزەکانی خۆیانە؟

ستیڤان شەمزینانی: بەڵێ بۆ تێرکردنی غەریزییە (هەرچەندە تێرکردنی غەریزە عەیب وعار نییە).

ئەگەر بگەڕێمەوە بۆسەر نموونە هیتلەر حەزێکی بێسنووری بۆ دەستەلاتی سیاسی هەبوو و کورسییەکەی خۆی خۆشویستووە بەلام ئەم حەزە خۆشەویستییەکی مەشروع نەبووە، بریتی بووە لەچێژ وەرگرتن لەکورسی دەسەلات. دیکتاتۆرەکان لەمێژوودا ودیکتاتۆر سەددام حسێن وەك نموونە چێژیان وەرگرتووە لەکورسی و دەستەڵاتەکانیان خۆشویستووە لەکاتێکدا دەزانین ئەمە بریتی نییە لەخۆشەویستییەکی رۆمانسی و بێگەرد، مەبەستم ئەوەیە خۆشەویستی و حەز، عەشق و داگیرکردن لێکجودان، لەبەرئەوە هەموو ئەو پەیوەندییانەی ئاماژەت بۆ کردن جۆرێکن لە داگیرکردن، وەك وتم حەزێکی کاتین، هەروەك چۆن لەئێراندا هاوسەرگیریی چێژ (سیغە) هەیە بۆ ماوەیەکی دیاریکراو.

ئەوین: زۆربەی گەنجەکان پێیانوایە خۆشەویستی بووە بەگاڵتەجاڕیی و دەستبڕین و بەردەوام ئەم حاڵەتانە ڕوودەدەن، تۆ چی دەڵێی؟

ستیڤان شەمزینانی: خۆشەویستی تاکە شتە زۆرترین درۆی لەپەناوە کراوە، ئەگەرنا ئەو پەیوەندییانەی ئەمرۆ بەشێوەیەکی گشتی لەنێوان دوو ڕەگەزەکەدا هەیە و ناوی لێنراوە خۆشەویستی, لەجەوهەردا خۆشەویستی نییە و فرێ بەعەشقەوە نییە، پەیوەندییەك نییە گەیشتبێتە قۆناغی خۆشەویستی کامڵ، کە ئەم دوو کەسە لەسەر بنەمایەکی سۆزداریی رووت پێکەوە گرێدرابن، بەڵکو بۆ پڕکردنەوەی کۆمەڵێك بۆشایی عاتیفی و دەروونی خۆیانە بەڕێگەیەکی ناگونجاو.

ئەگەر بگاتە سەر ئەوەی پێی دەوترێت خۆشەویستی باڵا هیچ کاتێك سەرەنجامەکەی نابێتە گاڵتەجاڕیی و خیانەت، یان ئەوەی پێی دەڵێن رابواردن و دەستبڕین و دەست گەرمکردنەوە.

ئەوین: تۆ لەبارەی ئەوەی هۆکاری ماددیی ڕێگرە لە بەیەکگەیشتنی خۆشەویستەکان چی دەڵێیت؟ ئایا ئەمە بەڕاست دەزانیت؟ بۆ نموونە هەندێجار باسی کێشەی سەکەن دەکرێت؟

ستیڤان شەمزینانی: لەخۆشەویستیدا هەموو ئەو رێگرییانە بێ مانان وچەند گەورەبن بچووك دەبنەوە، هیچ کاتێك عاشق و مەعشوق بیریان لەوە نییە لەکام ڤێلاو کۆشك و قەسردا دەژین، بیریان لەوەنییە چەند کیلۆ ئاڵتون بکەن بەخۆیاندا، یان بە چ شێوەیەك ئاهەنگ دەگێرن، ئەوان دەیانەوێ بۆیەکتر بژین و لەبۆتەی یەکتریدا بتوێنەوە و بۆ هەمیشە ئاوێزانی یەکدی بن.

بەڵام بەدیوەکەی تریشیدا ئەوە راستە لەکۆمەڵگەی ئێمە و لەهەموو دنیادا مرۆڤ ناتوانێت لەسەر شەقام و پەناو پاساردا بژی، باشە ئەگەر عاشق و مەعشوق بڕیاریاندا ژیانی هاوبەش دروست بکەن و پەیوەندییەکەیان گەیشتە زەواج ئەی لەکوێ بەبەختەوەریی بژین؟من حکومەت بە بەرپرسیار دەزانم لەکێشەکانی گەنجان و قەیرانی نیشتەجێبوون.

پرسیارەکەت دوولایەنی هەیە، لایەنێکی لەعەشقدا ئەو شتە لاوەکی و رێگرییە بچووکانە کاریگەر نین، لایەنی دووەمیش ئەوەیە ئینسان

بۆ بەردەوامیدان بەژیانی دەبێت لەجێگەیەکدا بسرەوێت و ژیان بباتەسەر جا عاشق بێت یان نا. لاموایە بەڵێ ئەو مەسەلانە ڕێگریی دروست دەکەن لەبەردەم پرۆسەی هاوسەرگیریی گەنجان.

(ماویەتی)